

NL

NL

NL

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 10.9.2008
COM(2008) 545 definitief

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD, HET EUROPEES
PARLEMENT, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET
COMITÉ VAN DE REGIO'S**

ACTIEPLAN

voor de uitvoering van de EU-strategie voor diergezondheid

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD, HET EUROPEES
PARLEMENT, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET
COMITÉ VAN DE REGIO'S**

ACTIEPLAN

voor de uitvoering van de EU-strategie voor diergezondheid

Achtergrond

In december 2004 is de Commissie begonnen met een externe evaluatie om de resultaten van de EU-acties op het gebied van diergezondheid te beoordelen en een koers voor de toekomst uit te zetten. Op basis van de resultaten van de evaluatie en een brede raadpleging van de belanghebbenden heeft de Commissie in september 2007 een mededeling over een nieuwe strategie voor diergezondheid ingediend¹. Het was voor het eerst dat de Commissie strategische doelstellingen voor diergezondheid uiteen heeft gezet.

De Raad², het Europees Parlement³ en het Europees Economisch en Sociaal Comité⁴ staan positief tegenover de ontwikkeling van een strategische aanpak van het diergezondheidsbeleid van de EU en staan achter de algemene doelstellingen en principes van de strategie voor diergezondheid, die betrekking heeft op de periode 2007-2013.

Het is de Commissie een genoegen op basis van de uitkomsten van de discussies die in verschillende interinstitutionele fora in de EU zijn gevoerd, een actieplan voor diergezondheid te presenteren, waarin zij uiteenzet hoe het doel van de strategie in de komende vijf jaar en daarna zal worden gerealiseerd. Dit actieplan moet in combinatie met de EU-strategie voor diergezondheid worden gelezen. De belangrijkste punten uit het plan zullen deel uitmaken van de jaarlijkse cyclus van het wetgevings- en werkprogramma van de Commissie. Het doel van het actieplan is de huidige wetgeving te vereenvoudigen en te verbeteren, het opstellen van nieuwe wetgeving te verbeteren en de naleving en doeltreffendheid van de wetgeving te versterken, waarbij steeds rekening wordt gehouden met het evenredigheidsbeginsel van de EU en het EU-beleid voor betere regelgeving. Wetgevingsvoorstellen zullen stelselmatig worden beoordeeld en voor ieder initiatief zal conform het actieplan "Vereenvoudiging en verbetering van de regelgeving"⁵ een groot aantal opties – op wetgevend en niet-wetgevend vlak – worden bestudeerd. De Commissie zal de belanghebbenden nauw bij de voorbereiding betrekken en het effectbeoordelingssysteem gebruiken om nieuwe wetgevingsinitiatieven op te stellen. Het actieplan bevat een indicatief tijdschema voor wetgevingsinitiatieven. De uitvoering van specifieke acties die in dit actieplan worden aangekondigd, hangt dus af van de uitkomsten van elke effectbeoordeling.

¹ COM(2007) 539 van 19 september 2007.

http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/strategy/docs/animal_health_strategy_en.pdf.

² Conclusies van de Raad van 17 december 2007 – Doc. 15481/07 ADD 1.

http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/strategy/docs/council_opinion.pdf.

³ Resolutie A6-0147/2008 van het Europees Parlement van 21 mei 2008.

⁴ Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité NAT/376 (2008) van 16 januari 2008.

http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/strategy/docs/EESC_opinion.pdf.

⁵ COM(2002) 278.

Opbouw van het actieplan

Het actieplan is opgezet rond vier pijlers of activiteitsgebieden:

1. prioriteitstelling voor het EU-optreden,
2. het EU-kader voor diergezondheid,
3. preventie, toezicht en crisisparaatheid, en
4. wetenschap, innovatie en onderzoek.

De algemene wetgeving inzake dierenwelzijn zal in de context van de tweede pijler worden herzien. Specifieke acties op het gebied van dierenwelzijn worden al beschreven in het communautair actieplan inzake de bescherming en het welzijn van dieren 2006-2010⁶, dat nu een integrerend deel uitmaakt van de EU-strategie voor diergezondheid. Het actieplan bevat dus geen details over specifieke acties op het gebied van dierenwelzijn.

1. Prioriteitstelling voor het EU-optreden

De wereld is ingrijpend veranderd. Door de globalisering, de klimaatverandering en het personenverkeer verspreiden dierziekten zich sneller en zijn ze moeilijker te bestrijden. Ziekten zoals BSE die tien jaar geleden een grote bedreiging voor de gezondheid van mens en dier vormden, worden dankzij de toen ingevoerde maatregelen nu als veel minder gevaarlijk gezien. Er doen zich echter nieuwe uitdagingen voor, zoals ziekten die door de opwarming van de aarde vaker voorkomen. Kortom, de prioriteiten moeten opnieuw onder de loep worden genomen op grond van een zorgvuldige risicobeoordeling en gedegen wetenschappelijk advies. De Commissie zal een profielbepaling en indeling van de risico's van dierziekten ontwikkelen, op grond waarvan de prioriteiten voor de acties zullen worden vastgesteld. De Commissie overweegt deze aanpak in het nieuwe rechtskader van de EU voor diergezondheid op te nemen (zo mogelijk in het wetgevings- en werkprogramma van 2010). De maatregelen en middelen zullen vooral gericht zijn op ziekten met een hoge publieke relevantie.

2. Het EU-kader voor diergezondheid

Het belangrijkste doel van de strategie voor diergezondheid is een wet inzake diergezondheid voor de EU te ontwikkelen. De Commissie zal hiervoor uiterlijk in 2010 een wetgevingsvoorstel opstellen. Hierin zullen de raakvlakken met het acquis opnieuw worden gedefinieerd op het gebied van de gezondheid en het welzijn van dieren, diervoeding, voedselveiligheid, volksgezondheid, milieubescherming, farmaceutische producten, de wetgeving inzake het gemeenschappelijk landbouwbeleid en de regelgeving die door de desbetreffende internationale organisaties (OIE, Codex Alimentarius) is opgesteld, alsmede de verantwoordelijkheden – dit alles heeft consequenties voor de regels voor de financiering. Bij het opstellen van de wet inzake diergezondheid zal de Commissie rekening houden met de aanbevelingen van het Europees Parlement, de Raad en het Europees Economisch en Sociaal Comité. Zij zal onder andere de aanbevelingen analyseren die betrekking hebben op de verplichtingen van eigenaars van dieren (waaronder niet voor commerciële doeleinden gehouden dieren), prioriteitstelling van ziekten van gezelschapsdieren, vaccinatie, de dichtheid van dieren en bedrijven,

⁶ Communautair actieplan inzake de bescherming en het welzijn van dieren 2006-2010.
http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/actionplan/actionplan_en.htm

de mogelijke invoering van een auditsysteem voor bedrijven en de erkenning van diergeeneeskundige opleidingen.

De Commissie moet ook uiterlijk in 2011 een wetgevingsvoorstel goedkeuren waarin een geharmoniseerd EU-kader voor de verdeling van de verantwoordelijkheden en de kosten wordt ingevoerd, zodat alle betrokken partijen hun verantwoordelijkheid nemen en een taak hebben in het opsporen en uitroeien van een ziekte. De Commissie zal nagaan of het schadevergoedingssysteem kan worden gebaseerd op de indeling van dierziekten in combinatie met maatregelen voor risicopreventie. Ook zal worden nagedacht over manieren om concurrentievervalsing tussen veehouders in verschillende lidstaten te voorkomen en over solidariteitsaspecten.

Bovendien zal de Commissie uiterlijk eind 2008 een raadplegingsprocedure starten om in kaart te brengen of er behoefte is aan een geharmoniseerd EU-kader van financiële waarborgen in de diervoedersector en wat daarvoor de mogelijkheden zijn.

De Commissie wil ook een sterkere positie krijgen in de onderhandelingen over exportvoorwaarden voor de EU en de bestrijding van exportproblemen, door waar nodig lokale EU-markttoegangsteams te ontwikkelen binnen delegaties van de Commissie, ambassades van de lidstaten en bedrijfsorganisaties.

Aangezien de Gemeenschap een ruime bevoegdheid heeft op de werkterreinen van de OIE, is het op lange termijn ook wenselijk dat zij lid wordt van de OIE, zoals al het geval is voor de Codex Alimentarius. Dit zal meer samenhang brengen in de normen, richtsnoeren en andere voorschriften van de OIE en de andere internationale verplichtingen van de Europese Gemeenschap op dit gebied. Na overleg met de OIE over de mogelijkheden om haar rechtsvorm te veranderen, zal de Commissie de procedure starten om de Gemeenschap uiterlijk in 2010 lid van de OIE te maken.

3. Preventie, bewaking en crisisparaatheid

Problemen onderkennen voor ze zich voordoen en voorbereid zijn op uitbraken en crises is een van de belangrijkste doelstellingen van de EU.

De Commissie zal belanghebbenden aanmoedigen bioveiligheidsrichtsnoeren voor de EU te ontwikkelen, die gericht zijn op de isolatie van nieuwe dieren die op een veehouderij aankomen, de isolatie van zieke dieren, de regulering van het komen en gaan van mensen, dieren en apparatuur, een correct gebruik van diervoeder en procedures voor het reinigen en desinfecteren van de faciliteiten. Zij zal de mogelijkheden onderzoeken om optimaal gebruik te maken van het huidige "veterinaire fondsen" en andere EU-gerelateerde fondsen (zoals het fonds voor plattelandsontwikkeling, de structuurfondsen, het regionaal fonds, het visserijfonds, onderlinge fondsen en onderzoek) bij acties met een positieve impact op de diergezondheid, zoals investeringen in de infrastructuur van veehouderijen, opleidingen voor veehouders, advisering van veehouderijen en uitvoering van wettelijke normen. De Commissie zal bij de begrotingsherziening van 2008-2009 ook kijken naar de rol van de EU-begroting in de bevordering van de diergezondheid.

Een betere bioveiligheid aan de grens is des te belangrijker omdat de EU de grootste importeur van levensmiddelen, waaronder dierproducten, ter wereld is. Om de bescherming te verbeteren, moet bij de invoercontroles het accent liggen op import met een hoge risicofactor. In 2010 zal de Commissie een wetgevingsvoorstel goedkeuren dat gericht is op een betere, risicogeorïenteerde benadering van grensinspecties en een meer gerichte aanpak van de illegale handel. De Commissie

zal ook via de steunprogramma's derde landen blijven helpen om risico's voor de diergezondheid en voedselveiligheid aan de bron te bestrijden en aan de hygiënenormen te voldoen.

Bij de preventie van gevaren en crisismanagement wordt gebruikgemaakt van bewakingsmechanismen zoals het traceerbaarheidskader van de EU. Dit kader bestaat uit identificatiesystemen, etikettering en Traces (het TRAdE Control and Expert System van de EU). De Commissie wil tussen nu en 2011 een breder, geïntegreerd elektronisch systeem invoeren met één databank waarin alle onderdelen van het huidige systeem op het gebied van certificering, dierenidentificatie en status van de diergezondheid en het dierenwelzijn worden ondergebracht. Op basis van de resultaten van een haalbaarheidsstudie kan de Commissie uiterlijk in 2011 een wetgevingsvoorstel goedkeuren om elektronische identificatie voor runderen in te voeren.

In 2011 moet de Commissie ook een informatiesysteem voor dierziekten (Animal Diseases Notification System – ADIS) hebben ontwikkeld dat compatibel is met dat van de OIE, waarin de burger essentiële informatie kan vinden over de toestand van de diergezondheid in Europa.

Als zich toch een noodsituatie voordoet, is de mogelijkheid dat de EU via een versnelde procedure tot maatregelen overgaat, van groot belang om diergerelateerde gevaren op EU-niveau in te perken en te bestrijden. De EU zal eraan blijven werken de bestaande maatregelen te verbeteren en het netwerk voor snelle reacties uit te bouwen. Zij zal ook een discussie op gang brengen over hoe de antigeen- en vaccinbanken in de EU kunnen worden versterkt.

4. Wetenschap, innovatie en onderzoek

Wetenschap neemt een centrale plaats in het voedselveiligheidsbeleid van de Gemeenschap in. De nieuwe strategie voor diergezondheid is erop gericht het diergezondheidsbeleid van de Gemeenschap een sterkere wetenschappelijke basis te geven. Deze strategie vergroot de status van de EU op het internationale toneel en helpt de EU geschillen met handelspartners op te lossen. De strategie zal ook cruciaal zijn om een sterk consumentenvertrouwen in de EU te behouden.

De Commissie zal bij het ontwikkelen van maatregelen ten behoeve van de diergezondheid blijven uitgaan van de beschikbare wetenschappelijke kennis van het hoogste niveau. De Europese Autoriteit voor voedselveiligheid (EFSA) blijft wetenschappelijke middelen overal uit de EU mobiliseren en coördineren om de beste wetenschappelijke adviezen te leveren.

Aan de hand van een externe evaluatie (2008-2009) zal het netwerk van communautaire en nationale referentielaboratoria verder worden ontwikkeld, zodat optimaal gebruik wordt gemaakt van de kennis en deskundigheid die in Europa aanwezig is.

De Commissie verwelkomt ook het initiatief van de bedrijfstak om alle partners, waaronder de landbouwsector, regeringen, dierenartsen en internationale instellingen, bijeen te brengen in een technologieplatform voor wereldwijde diergezondheid. De Commissie heeft er alle vertrouwen in dat dit door de bedrijfstak zelf geïnitieerde platform een bijdrage zal leveren aan de ontwikkeling van betere diagnostiek, vaccins en geneesmiddelen waarvan de gehele sector van de diergezondheid zal profiteren. De strategische onderzoeksagenda is een zeer waardevol document, omdat hij voortkomt uit een brede consensus tussen alle

belanghebbenden in de academische wereld, onderzoeksinstituten, de bedrijfstak, producenten, beleidsmakers uit de EU en relevante internationale organisaties. De onderzoeksagenda heeft belangrijke consequenties voor het onderzoek naar diergezondheid en sluit aan op de Lissabonagenda, die de EU uiterlijk in 2010 een toonaangevende rol op het gebied van wetenschap en technologie moet geven.

Het zevende kaderprogramma voor onderzoek (2007-2013) is een belangrijk hulpmiddel om de strategische onderzoeksagenda in te zetten voor diergezondheidskwesties. Met dit in gedachten zal de Commissie ernaar streven wetenschappelijke innovatie en onderzoek te stimuleren en er door middel van publiek-private partnerschappen voor zorgen dat daarvoor voldoende financiering beschikbaar is.

Met de hulp van het Europees Geneesmiddelenbureau (EMA) zal de Commissie ervoor zorgen dat een passend kader op EU-niveau fabrikanten een grotere prikkel geeft om nieuwe geneesmiddelen en diagnostische instrumenten te ontwikkelen. Zij zal een discussie op gang brengen over het beleid inzake het gebruik van toegelaten vaccins binnen de context van de wet inzake diergezondheid. Zij zal het ook gemakkelijker maken stammen te wijzigen of aan een reeds toegelaten vaccin toe te voegen door in 2008 een voorstel te doen voor herziening van de verordeningen betreffende onderzoeken van wijzigingen (Verordeningen (EG) 1084/2003 en (EG) 1085/2003) en in 2009 voor herziening van bijlage 1 bij Richtlijn 2001/82/EG tot vaststelling van een communautair wetboek betreffende geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik. Het EMA zal ook meer bekendheid geven aan de mogelijkheden voor ondersteuning die zij biedt aan het midden- en kleinbedrijf en bij aanvragen voor producten voor beperkte toepassingen of minder gangbare diersoorten.

Antimicrobiële resistentie blijft een belangrijke bron van zorg. De EFSA zal in de komende maanden een advies uitbrengen over door voedsel overgedragen antimicrobiële resistentie als biologisch gevaar. Naar aanleiding van dit advies kan de Commissie besluiten het beleid ten aanzien van de bewaking en bestrijding van antimicrobiële resistentie in zoönoseverwekkers, veroorzaakt door de toediening van antibiotica aan dieren, aan te scherpen.

Tot slot zal de Commissie in haar onderzoekprogramma's door middel van internationale samenwerking ondersteuning bieden voor onderzoek in derde landen, met name voor belangrijke exotische ziekten of minder bekende zoönoses die een ernstige impact op deze landen hebben.

Samenwerking en communicatie

Bij alle werkzaamheden van de Commissie gelden twee onderliggende principes: samenwerking en communicatie.

Het actieplan onderstreept het belang van een dialoog tussen burgers, maatschappelijke organisaties en de EU-instellingen (met name de Commissie). Dit zal leiden tot een grotere betrokkenheid van de belanghebbenden, organisaties en burgers bij de Europese besluitvorming.

De strategie kan alleen daadwerkelijke veranderingen teweegbrengen als iedereen die bij diergezondheid betrokken is, met elkaar en met alle betrokken burgers samenwerkt. De EU zal de bestaande samenwerking benutten, nieuwe initiatieven aanmoedigen en meer gebruikmaken van alternatieven voor wetgeving. Al sinds februari 2008 is er een Adviescomité Diergezondheid in het leven geroepen. Dit bestaat uit vertegenwoordigers van

niet-gouvernementele organisaties uit de gehele sector van de diergezondheid, consumenten en regeringen. Het comité zal een strategische leidraad bieden voor een geschikt of aanvaardbaar niveau van bescherming van de dier- of volksgezondheid en voor prioriteiten voor actie en communicatie. Het zal tevens toezicht houden op de voortgang van de strategie. Het comité zal over alle effectbeoordelingen worden geraadpleegd en zal de Commissie adviseren over de beste manier om de overeengekomen doelstellingen te verwezenlijken.

De Commissie zal een tussentijdse evaluatie uitvoeren en in 2011 verslag uitbrengen aan het Europees Parlement en de Raad over de uitvoering van het actieplan, waarbij een eventuele verschuiving van prioriteiten naar voren zal komen. Belanghebbenden kunnen de voortgang van de verschillende activiteiten via een speciale website volgen. De Commissie moedigt alle betrokken partners aan na te denken over hoe zij aan het actieplan kunnen bijdragen.

Samenvatting van belangrijkste maatregelen en tijdschema

Belangrijkste maatregelen	Indicatieve datum van voltooiing
1. Prioriteitstelling voor het EU-optreden	
Indeling van dierziekten	2010
2. Het EU-kader voor diergezondheid	
EU-wet inzake diergezondheid (wetgevingsvoorstel)	2010
EU-regelingen voor de verdeling van de kosten en de verantwoordelijkheden (wetgevingsvoorstel)	2011
Beoordeling van de behoefte aan een EU-kader van financiële waarborgen in de diervoedersector (raadplegingsprocedure)	2008 - 2009
Onderhandelingen EU-exportvoorwaarden: prioriteitstelling en oprichting van lokale EU-markttoegangsteams	2008 - 2013
Lidmaatschap van de Gemeenschap van de OIE	2010 - 2011
3. Preventie, bewaking en crisisparaatheid	
Ontwikkeling van bioveiligheidsrichtsnoeren voor de EU	2009 - 2013
Onderzoeken van financieringsmogelijkheden om bioveiligheidsmaatregelen en opleidingen voor veehouders te financieren en te stimuleren	2008 - 2013
Traces: een breder, geïntegreerd elektronisch systeem	2011
Elektronische identificatie (voor runderen)	2011
Herziening van invoerwetgeving: risicogeorïenteerde benadering van grensinspecties - betere aanpak van de illegale handel	2010
Informatiesysteem voor dierziekten (ADIS)	2011
Evaluatie van het EU-netwerk voor snelle reacties (crisis)	2009 - 2010
Versterking van de antigeen- en vaccinbanken in de EU	2008 - 2009

4. Wetenschap, innovatie en onderzoek	
Mobiliseren en coördineren van wetenschappelijke middelen uit de hele EU met hulp van de EFSA	2008 - 2013
Strategische onderzoeksagenda (Europees technologieplatform voor wereldwijde diergezondheid) en het zevende kaderprogramma voor onderzoek (2007-2013)	2008 - 2013
Evaluatie van de communautaire referentielaboratoria	2008 - 2009
Bewaking/bestrijding van antimicrobiële resistentie (met behulp van een advies van de EFSA)	2008 - 2010
Meer prikkels om nieuwe geneesmiddelen en diagnostische instrumenten te ontwikkelen met hulp van het EMEA - waaronder een herziening van de verordeningen betreffende onderzoeken van wijzigingen (Verordeningen (EG) 1084/2003 en (EG) 1085/2003)	2008 - 2013 2008
Samenwerking en communicatie	
Adviescomité Diergezondheid	februari 2008 - 2013
Tussentijdse evaluatie en verslag	2011

De uitvoering van wetgevingsvoorstellen die in dit actieplan worden aangekondigd, hangt af van de uitkomsten van elke effectbeoordeling.